

АЗБУКА БІЗНЕСУ ДЛЯ БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ

найважливіша інформація

- I. УМОВИ, ПРАВА, НАСЛІДКИ
  - ПІЛЬГА НА СТАРТ / 2
  - ПІЛЬГОВІ ВНЕСКИ / 3
  - МАЛИЙ ZUS+ / 4
- II. ПОВНИЙ РОБОЧИЙ ДЕНЬ, КОМІСІЯ АБО РОБОТА / 6
- III. НЕЗАРЕЄСТРОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ / 9
- IV. ЯК УКЛАСТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ДОГОВІР / 20
- V. ФОРМА ОПОДАТКУВАННЯ / 28
- VI. СТВОРЕННЯ КОМПАНІЇ / 32
- VII. ПОДАТКИ / 36
- VIII. ІНША ІНФОРМАЦІЯ / 38

Якщо Ви відкриваєте бізнес, Ви можете не сплачувати внески на соціальне страхування протягом 6 місяців, а потім сплачувати пільгові внески протягом 24 місяців. Ви також можете сплачувати внески пропорційно до Вашого доходу, так званий малий ZUS+. Ці пільги не поширюються на внески на медичне страхування.

Які умови та наслідки користування цими пільгами?
Читайте далі!

джерело:
www.zus.pl
www.biznes.gov.pl

УМОВИ

Ви можете скористатися пільгою на старті, тобто не сплачувати внески на соціальне страхування протягом 6 календарних місяців, якщо:

- Ви розпочинаєте підприємницьку діяльність вперше або знову після щонайменше 60 календарних місяців з моменту її останнього призупинення або припинення;
- Ви не виконуєте для свого колишнього роботодавця те, що виконували для нього як працівник у цьому або попередньому календарному році.

ПРАВА

Ви маєте право пільги на відкриття бізнесу протягом максимум 6 календарних місяців після початку підприємницької діяльності. Якщо Ви розпочинаєте свою діяльність у перший день місяця, то цей місяць вважається першим з 6 місяців пільгового періоду. Якщо ж Ви розпочинаєте свою діяльність протягом місяця, то пільговий період відраховується з наступного календарного місяця.

Важливо! Якщо Ви призупините свою діяльність під час користування пільгою, Вам не буде продовжено термін дії пільги на відкриття бізнесу.

НАСЛІДКИ

Якщо Ви користуєтесь пільгою на старт, то на Вас не поширюється соціальне страхування. Якщо Ви захворієте в цей час, будете доглядати за дитиною або хворим членом сім'ї, або народите дитину, Ви не будете отримувати виплати по страхуванню на випадок хвороби:

- допомога по тимчасовій непрацездатності;
- виплата на реабілітацію;
- допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;
- допомога по догляду за дитиною.

Протягом періоду пільги на старт Ви також не матимете права на виплати у разі нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання (допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога на реабілітацію), на які Ви маєте право за рахунок страхування від нещасного випадку.

Період, протягом якого Ви не будете сплачувати внески, внески на пенсійне страхування також не будуть враховуватися при визначенні розміру пенсії. Час, протягом якого Ви користуєтесь стартовою пільгою, не зараховується до страхового стажу при визначенні права на пенсію по інвалідності та її розміру.

Важливо! Немає внесків – немає соціальних виплат.

І. УМОВИ, ПРАВА, НАСЛІДКИ – ПІЛЬГОВІ ВНЕСКИ

Коли Ви скористаєтеся стартовою пільгою або відмовитеся від неї достроково, Ви зможете сплачувати пільгові внески. Ви також можете сплачувати пільгові внески, як тільки розпочинаєте свою діяльність.

УМОВИ

Ви сплачуєте пільгові внески, якщо відповідаєте всім наступним умовам: Ви не здійснювали жодної іншої діяльності протягом останніх 60 календарних місяців перед початком підприємницької діяльності, Ви не виконуєте для свого колишнього роботодавця те, що робили для нього як працівник у цьому або попередньому календарному році.

ПРАВА

Сплачувати пільгові внески можна за 24 календарних місяці поспіль. Вони розраховуються від суми, яку Ви задекларуєте, але не менше 30% від мінімальної заробітної плати.

НАСЛІДКИ

Ваше рішення щодо суми, на яку ви сплачуєте внески, вплине на розмір виплат, на які ви маєте право:

- від страхування на випадок хвороби (допомога у зв'язку з хворобою, допомога на реабілітацію, допомога по вагітності та пологах, допомога по догляду), www.zus.pl;
- від страхування від нещасних випадків (наприклад, допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога на реабілітацію);
- з пенсійного страхування та страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності (пенсія, допомога у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності).

Якщо Ви сплачуєте внески, виходячи з 30% від мінімальної заробітної плати, то з цієї суми буде розраховуватися допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога по вагітності та пологах, допомога по догляду за дитиною та ін.

Важливо! Нижчі внески означають менші виплати по соціальному страхуванню.

УМОВИ

Ви можете скористатися малим ZUS+, тобто сплачувати менші внески на соціальне страхування – з бази, визначеної пропорційно до Вашого доходу від підприємницької діяльності, якщо:

Ви здійснюєте підприємницьку діяльність, зареєстровану в Центральному реєстрі та інформації про підприємницьку діяльність (CEIDG), або Ви є партнером у цивільному товаристві. Дохід від підприємницької діяльності за попередній рік не перевищує 120 000 злотих (цей поріг пропорційно знижується, якщо Ви здійснювали підприємницьку діяльність протягом частини календарного року).

Ви не отримуєте вигоду від малого ZUS+:

- якщо Ви були самозайнятими менше 60 днів у попередньому році;
- у попередньому році Ви здійснювали розрахунки у формі податкової картки та користувалися звільненням від сплати ПДВ з обороту (ці умови повинні виконуватися спільно);
- у попередньому році Ви підлягали соціальному або медичному страхуванню також у зв'язку з іншою несільськогосподарською діяльністю (наприклад, як учасник повного товариства);
- Ви відповідаєте умовам сплати пільгових внесків, тобто на задекларовану суму не менше 30% від мінімальної заробітної плати;
- Ви виконуєте для свого колишнього або теперішнього роботодавця те, що Ви робили для нього як працівник у поточному або попередньому році.

Важливо! Ви можете скористатися малим ZUS+ також і в тому випадку, якщо Ви раніше отримували допомогу на відкриття власної справи та пільгових внесків.

Ви можете відмовитися від малого ZUS+ в будь-який час. За місяць, в якому Ви відмовляєтеся від цієї пільги, та за решту місяців до кінця календарного року Ви сплачуватимете внески із задекларованої суми. Він не може бути нижчим за 60% прогнозованої середньомісячної заробітної плати.

ПРАВА

Ви можете сплачувати знижені соціальні внески протягом максимум 36 місяців протягом останніх 60 календарних місяців Вашої підприємницької діяльності. За календарний місяць прийняти будь-який місяць в якому Ви підлягали соціальному страхуванню або медичному страхуванню хоча б один день.

Якщо Ви користувалися малою соціальною допомогою в 2019 році або в січні 2020 року, включіть цей період як в 36, так і в 60 календарних місяців.

База, на якій Ви сплачуєте внески, залежить від Вашого доходу за попередній рік. Ви визначаєте його раз на рік. Інструкції щодо розрахунку бази для сплати внесків можна знайти на сайті www.zus.pl. Ви також можете скористатися калькулятором на сайті www.eSkładka.pl.

НАСЛІДКИ

Якщо Ви скористаєтеся малим ZUS+, це вплине на розмір виплат, на які Ви маєте право в рамках соціального страхування, наприклад, допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога по догляду за дитиною, допомога по вагітності та пологах. Ці виплати розраховуються на базі, з якої Ви сплачуєте внески.

Якщо Ви хочете отримувати вищі виплати, Ви повинні платити вищі внески.

Важливо! Нижчі внески означають нижчі соціальні виплати.

МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Якщо Ви користуєтесь пільгою на старт, малим ZUS+, сплачуєте пільгові або стандартні внески, ви в обов'язковому порядку підлягаєте медичному страхуванню.

Внесок нараховується на зазначену Вами суму, але не менше 75% середньомісячної заробітної плати у сфері господарювання з урахуванням виплат з прибутку в четвертому кварталі попереднього року. Мінімальний внесок на охорону здоров'я у 2021 році становить 381,81 злотих на місяць. Ви завжди повинні сплачувати внесок на охорону здоров'я в повному обсязі. Навіть якщо Ви працюєте лише частину місяця, оскільки, наприклад, отримували допомогу по тимчасовій непрацездатності.

НЕЗАРЕЄСТРОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ – НАСЛІДКИ

Якщо Ви здійснюєте незареєстровану діяльність, на Вас не поширюється соціальне страхування. Таким чином, ви не отримуєте вигоди від захисту, який надають ці страховки гарантуємо Вам – Ви не маєте права на виплати у разі хвороби, вагітності та пологів, нещасного випадку на виробництві тощо.

Період незареєстрованої діяльності також не буде враховуватися при визначенні розміру пенсії. Це також стосується виплат членам Вашої родини після Вашої смерті.

Важливо! Про умови здійснення незареєстрованої діяльності можна прочитати на сайті www.biznes.gov.pl.

II. ПОВНИЙ РОБОЧИЙ ДЕНЬ, КОМІСІЯ АБО РОБОТА

Зайнятість пр ацівників: повний робочий день, контракт або контракт на виконання конкретної роботи. Яку форму співпраці обрати?

Працевлаштування, тобто виконання оплачуваної роботи, може відбуватися на підставі:

- трудового договору: з випробувальним терміном, на визначений термін та тимчасове працевлаштування на невизначений термін.

І, якщо це виправдано характером завдань або способом їх виконання на підставі:

- договору доручення або договору про надання послуг;
- договору підряду на виконання конкретного завдання.

Вибір підстави працевлаштування, тобто виду договору, має вирішальне значення, оскільки він визначає обов'язки та права особи, яка працевлаштовується.

Відповідно до Кодексу законів про працю, працівником є лише особа, яка працює за трудовим договором. Однак у розмовній мові термін „працівник” використовується як для позначення тих, з ким ви укладаєте трудовий договір, так і тих, з ким ви співпрацюєте на підставі цивільно-правових договорів – доручення або підряду.

Як правило, Ви вільні у виборі основи Вашої співпраці, але обраний Вами договір повинен відповідати характеру виконуваної Вами роботи. Перш за все, не завжди можна укласти договір доручення або договір на виконання певної роботи, і вибір конкретного договору не повинен служити тільки для того, щоб уникнути зобов'язань за трудовим правом або соціальним забезпеченням. Це означає, що Ви не можете обрати договір доручення, оскільки він передбачає менші витрати, якщо робота, яку виконуєте, має ознаки трудового договору.

Чи можете Ви запропонувати доручення замість повної зайнятості?

Ви вирішуєте питання про вибір правової основи та форми працевлаштування за погодженням з особою, яка наймається, але цей вибір не повинен служити для обходу нормативних актів і повинен відповідати фактичним умовам роботи. Це означає, що не можна укласти цивільно-правовий договір з метою уникнення укладення трудового договору, який є більш формалізованим, гарантує ширші права працівника та зазвичай передбачає більші витрати.

Кодекс законів про працю забороняє підміну трудового договору цивільно-правовим договором, якщо умови виконання роботи є характерними для трудових відносин і включають в себе:

- зобов'язання надати роботу особисто (заміна не може бути вказана);
- визначення місця та часу роботи;
- управління робочим процесом, у тому числі гарантування роботодавцю права давати вказівки щодо способу виконання завдань, визначення кола обов'язків та можливості доручення додаткової роботи у разі виникнення особливих потреб;
- виплата винагороди за працю.

Чи відповідає обраний вид контракту нормам законодавства, може оцінити Державна інспекція з питань праці, яка є органом, що здійснює нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю, зокрема, положень про трудові відносини.

Важливо, що інспектори праці мають право за згодою заінтересованих осіб звертатися до суду з позовами про встановлення факту наявності трудових відносин.

Чи можна замість договору доручення укласти договір підряду на виконання конкретних робіт?

Найбільш „привабливим” можна вважати договір підряду на виконання конкретної роботи, оскільки в цьому випадку не сплачуються внески на соціальне страхування. Однак предмет договору підряду на виконання певної роботи є визначальним, оскільки ним є зобов'язання виконати роботу, тобто досягти певного, індивідуально визначеного результату в матеріальній або нематеріальній формі.

Таким чином, якщо Ви бажаєте укласти такий договір, необхідно перевірити, чи підпадає предмет договору під поняття договір підряду на виконання конкретної роботи. Якщо під час перевірки уповноважений орган, тобто установа соціального страхування (ZUS), вирішить, що конкретний договір не відповідає умовам визнання його трудовим договором, він накладає зобов'язання про сплату внесків.

Пам'ятайте:

строк позовної давності спливає через 5 років, рахуючи від дня, коли вони повинні були бути сплачені. Кінцевий термін їх сплати: до 10 числа наступного місяця – для фізичних осіб, які сплачують внески виключно за себе, до 15 числа наступного місяця – для роботодавців або керівників.

Короткий огляд основних відмінностей між різними підставами для працевлаштування:

Трудовий договір	Договір доручення	Договір підряду на виконання певних робіт
договір про докладання зусиль – від працівника очікується старанність у виконанні своїх обов'язків	договір підряду – підрядник зобов'язаний діяти добросовісно	договір на результат – це конкретний, заздалегідь визначений результат, який відповідає потребам і вимогам клієнта
завдання повторюються	завдання складаються з повторюваних дій або дії виконуються безперервно або спільно, часто за заздалегідь визначеною методикою	не передбачає повторюваних дій
завжди особисте працевлаштування – без можливості заміни	є можливість доручити роботу підмінному виконавцю – особі, визначеній виконавцем	обов'язок виконання робіт (доручення виконання робіт третій особі повинно бути врегульовано в договорі)
обов'язкова оплата праці – гарантія мінімальної заробітної плати	оплата праці, як правило, є обов'язковою – гарантія мінімальної погодинної ставки	відсутність гарантії мінімальної погодинної ставки
керівництво роботодавця <ul style="list-style-type: none"> • приймає рішення про місце і час роботи • визначає коло завдань • має право видавати вказівки, пов'язані з роботою 	обмежене підпорядкування <ul style="list-style-type: none"> • відсутність фіксованого робочого часу • не визначено конкретного місця роботи • немає конкретних інструкцій або поточних наказів 	відсутній керівник
внески на пенсійне страхування, страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, хворобою, нещасним випадком та медичне страхування сплачуються роботодавцем та працівником	внески на пенсійне страхування, страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, страхування від нещасних випадків та медичне страхування сплачуються довірителем, якщо договір доручення є єдиним правовстановлюючим документом на соціальне страхування. Страхування на випадок хвороби є добровільним.	відсутність обов'язку сплачувати внески

III. НЕЗАРЕЄСТРОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Неzareєстровані види діяльності та інші ситуації, коли не потрібно реєструвати компанію

Коли можна здійснювати незареєстровану діяльність?

Індивідуальне підприємництво – це організована діяльність, яка має на меті отримання прибутку, здійснюється безперервно і від власного імені.

Неzareєстрована діяльність, навіть якщо вона відповідає цим чотирьом умовам, у виняткових випадках не вважається економічною діяльністю через низький рівень доходу. Таким чином, для здійснення такої діяльності не обов'язково мати запис у реєстрі CEIDG, тобто Центральному реєстрі та інформації про підприємницьку діяльність.

Неzareєстрована діяльність (неzareєстрована або незареєстрована діяльність) – це незначна прибуткова діяльність фізичних осіб. Така діяльність не потребує реєстрації компанії.

Ви можете здійснювати незареєстровану діяльність:

- якщо дохід від Вашої діяльності в будь-якому місяці 2022 року не перевищує суму 1505 злотих (50 відсотків від розміру мінімальної заробітної плати);
- Ви не здійснюєте або не здійснювали господарську діяльність протягом останніх 60 місяців (5 років).

Ви можете здійснювати незареєстровану діяльність, навіть якщо у Вас є зареєстрована компанія, але її діяльність протягом останніх 60 місяців була призупинена. За загальним правилом, призупинення здійснення господарської діяльності прирівнюється до її нездійснення.

Законодавство передбачає один виняток з вимоги щодо відсутності підприємницької діяльності протягом останніх 60 місяців. Фізична особа може здійснювати незареєстровану діяльність, навіть якщо вона здійснювала господарську діяльність у період з 30 квітня 2013 року по 29 квітня 2018 року, за умови, що:

- у період з 30 квітня 2017 року по 29 квітня 2018 року не був зареєстрований у CEIDG;
- її запис в CEIDG був видалений до 30 квітня 2017 року.

На практиці це означає, що якщо господарська діяльність здійснювалася за межами Польщі, то це не впливає на право здійснювати незареєстровану діяльність в Польщі.

Пам'ятайте:

Ви повинні зареєструвати свій бізнес, навіть якщо плануєте отримувати невеликий дохід, але діяльність, яку хочете здійснювати потребує отримання дозволу, концесії або внесення до реєстру регульованої діяльності визначається в нормативно-правових актах як господарська діяльність у розумінні Закону – Закону про підприємців.

У таких випадках діяльність не може здійснюватися як незареєстрована. Прикладами видів господарської діяльності, для здійснення яких необхідний дозвіл, концесія або внесення до реєстру регульованих видів діяльності, є наступні:

- захист осіб або майна;
- продаж алкоголю;
- організація туристичних заходів;
- детективні послуги;
- збір сміття.

Прикладами видів діяльності, які визначаються як господарська діяльність у розумінні Закону про підприємців, є:

- страхове посередництво, включаючи здійснення агентської діяльності (відповідно до Закону про страхову дистрибуцію);
- надання послуг з ведення бухгалтерського обліку (відповідно до Закону про бухгалтерський облік).

Хто може здійснювати незареєстровану діяльність?

Незареєстрована діяльність може здійснюватися виключно фізичною особою. Положення, що регулюють ведення підприємницької та незареєстрованої діяльності, не вказують на конкретні ознаки такої особи. Однак, певні обмеження в цьому відношенні можуть впливати з особливого – обумовленого спеціальними нормативними актами – статусу особи, яка бажає здійснювати незареєстровану діяльність.

НЕПОВНОЛІТНІ

Неповнолітні можуть здійснювати незареєстровану діяльність, оскільки на таку діяльність в принципі не поширюється повна дієздатність. Однак, здійснюючи таку діяльність, неповнолітні повинні пам'ятати про обмеження, які накладає їх вік – особи у віці від 13 до 18 років мають обмежену дієздатність. Це означає, що вони не можуть від свого імені

вчиняти юридичні дії, які породжують, змінюють або припиняють правовідносини. Перш за все, вони не можуть самостійно укласти договори зі своїми контрагентами на поставку товарів або реалізацію продукції. Для того, щоб брати на себе зобов'язання і розпоряджатися своїми правами, їм потрібна згода законного представника, як правило, одного з батьків або опікуна.

Неповнолітня особа може розпоряджатися доходами, отриманими від незареєстрованої діяльності, без згоди законного представника, якщо суд з поважних причин не прийме іншого рішення.

Важливо! Батьки дитини здійснюють управління майном дитини, але вони повинні отримати згоду дитини та органу опіки та піклування на вчинення дій, що виходять за межі звичайного управління. Таким актом є, наприклад, придбання нерухомості.

Незареєстрована діяльність неповнолітніх може бути обмежена або виключена, якщо законодавством встановлено, що особа, яка здійснює певний вид діяльності, повинна бути повнолітньою. Таке обмеження або виключення повинно бути врегульовано в законі, що стосується діяльності.

БЕЗРОБІТНІ

Особа, яка здійснює незареєстровану діяльність, не здійснює господарську діяльність у розумінні Закону про підприємців, але отримує дохід. Між тим, однією з умов отримання статусу безробітного є відсутність іншої оплачуваної роботи.

Інша оплачувана зайнятість – це „виконання робіт або надання послуг за цивільно-правовими договорами, у тому числі за договором доручення, договором підряду, договором про виконання певного завдання або договором про надання допомоги на збиранні врожаю в розумінні положень про соціальне страхування фермерів, або виконання робіт під час членства у сільськогосподарському виробничому кооперативі, кооперативі сільськогосподарських товариств чи сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі”.

Так, безробітний з метою збереження свого статусу не може здійснювати незареєстровану діяльність на підставі цивільно-правових договорів, у тому числі договорів доручення, підряду, підряду на виконання робіт або договорів про надання послуг зі збирання врожаю. Укладення такого виду договору призведе до того, що безробітний буде виконувати іншу оплачувану роботу та втратить свій статус.

На практиці, якщо діяльність безробітного базується виключно на договорах купівлі-продажу, то така особа може здійснювати незадекларовану діяльність. В інших випадках – вже ні.

ПОСАДОВІ ОСОБИ

Закон „Про обмеження щодо зайняття підприємницькою діяльністю особами, уповноваженими на виконання функцій держави” не містить власного визначення підприємницької діяльності та не відсилає до інших актів з цього приводу. Тому в даному випадку застосовується Закон – Закон про підприємців.

Неzareєстрована діяльність не визнається економічною діяльністю через певний рівень доходу. Таким чином, положення Закону про обмеження підприємницької діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави, на нього не поширюються.

Отже, посадова особа може здійснювати незареєстровану діяльність. З іншого боку, окремим питанням є положення внутрішніх положень чи наказів відповідного центрального апарату щодо правил отримання згоди генерального директора установи на здійснення додаткової оплачуваної діяльності, які можуть обмежувати можливість здійснення посадовою особою незареєстрованої діяльності.

ФЕРМЕРИ

За загальним правилом, фізичні особи, які є фермерами, можуть здійснювати незареєстровані види діяльності. Однак на них поширюються додаткові обмеження: фермери, які здійснюють види діяльності, на які не поширюється дія Закону про підприємців, не можуть здійснювати їх в рамках незареєстрованої діяльності.

Положення Закону про підприємців не застосовуються:

- виробнича діяльність у сільському господарстві в галузі рослинництва і тваринництва, садівництва, овочівництва, лісового господарства та рибальства на внутрішніх водоймах;
- здача в оренду приміщень фермерами;
- реалізація домашніх страв та надання інших послуг, пов'язаних з розміщенням туристів у господарствах агропромислового комплексу;
- виноробство виробниками, які виробляють менше 100 гектарів вина протягом маркетингового року;
- торговельна діяльність фермерів, зазначена у статті 20(1с) Закону України „Про податок на доходи фізичних осіб” від 26 липня 1991 року;
- діяльність об'єднань сільських домогосподарок.

Таким чином, фермер може здійснювати діяльність, яка хоча і не підпадає під визначення сільськогосподарської діяльності, але буде господарською діяльністю в розумінні Закону про підприємців. У такому випадку, і якщо він або вона відповідає умовам, встановленим для незареєстрованої діяльності, діяльність, що здійснюється фермером на фіксованій ставці або фермером у чанах, може бути кваліфікована як незареєстрована діяльність.

У чому переваги незареєстрованої діяльності?

- не потрібно звітувати про свою діяльність в Реєстрі підприємців (CEIDG), податковій інспекції та Центральному статистичному управлінні (не потрібні ідентифікаційні номери NIP та REGON);
- Ви не сплачуєте внески на загальнообов'язкове соціальне та медичне страхування у зв'язку з провадженням господарської діяльності;
- якщо Ви виконуєте договір про надання послуг або договір доручення, Ви підлягаєте страхуванню як підрядник – суб'єкт, який укладає з Вами договір, тоді є платником внесків до Управління соціального страхування (ZUS) і повинен сплачувати внески;
- не потрібно сплачувати щомісячні (або щоквартальні) авансові внески з податку;
- ви не повинні платити ПДВ – на вас поширюється звільнення від сплати податку на прибуток, оскільки дохід від незареєстрованої діяльності не перевищує 200 000 злотих на рік;
- не потрібно вести складний бухгалтерський облік, лише спрощений облік продажів.

Які зобов'язання виникають при незареєстрованій діяльності?

З моменту початку незареєстрованої діяльності ви зобов'язані це зробити:

- вести спрощений облік продажів;
- відобразити доходи від незареєстрованої діяльності (після вирахування витрат) у річній податковій декларації PIT-36, відповідно до податкової шкали;
- поважати права споживачів;
- на вимогу покупця виставляти рахунки або рахунки-фактури.

Якщо Ви здійснюєте незареєстровану діяльність, Ви є „підприємцем” відповідно до цивільного законодавства. Це означає, що у відносинах зі споживачами Ви розглядаєтеся як торговець і маєте зобов'язання щодо скарг, повернень або ремонту в результаті. Це стосується і права споживача на відмову протягом 14 днів від дистанційного договору.

Як розрахувати, чи є ваш дохід нижчим за граничний?

Розмір Вашого щомісячного доходу визначає, чи можете Ви здійснювати незареєстровану діяльність – Ви не можете перевищувати 50 відсотків мінімальної заробітної плати в будь-якому місяці.

Щоб перевірити, чи знаходиться сума Вашого щомісячного доходу в межах цього ліміту, необхідно враховувати суми, отримані та належні до отримання від продажу товарів або послуг.

До складу доходу не включається вартість повернутих Вам товарів або наданих знижок (тобто знижок за дострокову оплату).

Ви будете використовувати реєстр продажів для визначення доходу.

Отримані суми – це суми, які Ви отримуєте в момент продажу або до нього (так звані аванси).

Дебіторська заборгованість – це та, яку Ви ще не отримали на момент продажу – Ви продали товар або надали послугу і виписали товарний документ (рахунок, інвойс), але покупець ще не розрахувався з Вами.

Пам'ятайте:

якщо Ви перевищите місячний ліміт доходу, Ваша діяльність буде вважатися підприємницькою. З моменту перевищення ліміту у Вас є 7 днів, щоб зареєструвати свій бізнес в CEIDG. Пам'ятайте, що як підприємець-початківець Ви можете мати право на звільнення від сплати внесків на соціальне страхування.

Незареєстрована діяльність та договори доручення

Якщо Ви здійснюєте незареєстровану діяльність і при цьому надаєте послуги – виконуєте договір про надання послуг або договір доручення – Ви підлягаєте страхуванню як підрядник. Суб'єкт, який укладає з Вами такий договір (замовник), потім виконує обов'язки платника страхових внесків і зобов'язаний протягом 7 днів повідомити про Вас в органи соціального страхування або медичного страхування і сплатити внески ZUS.

З цього правила є винятки. Наприклад, якщо Ви студент віком до 26 років і виконуєте завдання, то Ви не підлягаєте обов'язковому страхуванню і роботодавець не повинен сплачувати внески в ZUS.

Пам'ятайте:

якщо Ви не надаєте послуги, а продаєте вироби ручної роботи, наприклад, статуетки або прикраси, Ви не зобов'язані сплачувати соціальні або медичні внески у зв'язку з такою діяльністю (Ви не надаєте роботу і не підлягаєте страхуванню незареєстрованої діяльності).

Квитанції та накладні в незареєстрованих видах діяльності

Ви зобов'язані видати покупцеві рахунок-фактуру на вимогу покупця. Рахунок-фактура повинен містити як мінімум:

- порядковий номер;
- дата видачі;
- реквізити продавця та покупця;
- назва послуги;
- сума до сплати.

Якщо Ви ведете незареєстрований бізнес, Ви звільняєтесь від обов'язку виставляти рахунки-фактури. Однак, Ви повинні виставити рахунок-фактуру, якщо Ваш клієнт просить про це. Такий запит може бути зроблений Вашим клієнтом протягом трьох місяців після закінчення місяця, в якому Ви поставили йому товари або послуги або отримали повний або частковий платіж. Ваш рахунок-фактура повинен містити як мінімум:

- дата видачі;
- порядковий номер;
- імена або комерційні найменування особи, що підлягає оподаткуванню, і покупця товарів або послуг та їх адреси;
- найменування (вид) товарів або послуг;
- міра та кількість (обсяг) поставлених товарів або обсяг наданих послуг;
- ціна одиниці товару або послуги;
- загальна сума до сплати.

У разі незареєстрованих продажів достатньо вказати своє ім'я та прізвище на рахунку або інвойсі – не потрібно вказувати номер PESEL або адресу проживання.

Що повинен містити реєстр продажів?

Якщо ви ведете незареєстрований бізнес, ви повинні вести спрощений облік продажів. Ви можете зробити це на папері або в електронному вигляді, наприклад, в електронній таблиці Excel. Точний облік дозволить швидко визначити, чи не перевищили ви поріг доходу для незареєстрованої діяльності.

Ви реєструєте свої продажі за день в журналах не пізніше, ніж до початку здійснення продажів наступного дня. Це означає, що після того, як Ви продали товар на наступний день, Ви не можете внести продажі попереднього дня.

Нормативно-правові акти не регламентують, які саме елементи повинен містити спрощений облік продажів. Зазвичай він містить:

- номер замовлення;
- дата продажу;
- вартість продажу;
- кумулятивна вартість продажів.

Також до записів можна додавати іншу інформацію – або номер касового чека, або інформацію про тип операції. Приклади записів:

Ір.	Дата продажу	Сума продажу	Сума сукупна з початку року
1.	2.01.2018	300,00	300,00
2.	4.01.2018	150,00	450,00

Важливо! Якщо Ваш облік ведеться недостовірно або не ведеться взагалі, і на підставі даних обліку неможливо визначити обсяг реалізації, податковий орган сам визначить обсяг оподатковуваних операцій і встановить суму податку, що підлягає сплаті з них. У разі неможливості визначення об'єкта оподаткування розмір податку встановлюється у розмірі 22%.

Як розраховатися з податковою інспекцією?

Якщо Ви отримуєте доходи як від незареєстрованої діяльності, так і за трудовим договором або договором доручення чи договором про виконання певної роботи, то в річній податковій декларації ПІТ-36 Ви повинні відобразити доходи від незареєстрованої діяльності. Для цього передбачена додаткова графа „незареєстрована діяльність”, в якій Ви повинні вказати доходи, витрати, виручку та податок до сплати.

Пам'ятайте: обсяг доходу для цілей оподаткування податком на прибуток Ви розраховуєте інакше, ніж обсяг доходу для цілей перевірки, чи не перевищуєте Ви ліміт, встановлений для незареєстрованої діяльності.

Для цілей розрахунків з податковою інспекцією Вашим доходом від незареєстрованої діяльності є гроші та грошові цінності, отримані або надані у Ваше розпорядження протягом календарного року, а також вартість безоплатно отриманих благ: у натуральній формі та інших видів безоплатного отримання.

Це означає, що Вашим оподатковуваним доходом від такої діяльності є лише фактично отримана або надана у Ваше розпорядження вигода, тобто суми, сплачені покупцем за товари або послуги.

У своїй річній декларації Ви можете відняти витрати, які Ви понесли у зв'язку зі своєю діяльністю, наприклад, закупівля сировини для виробництва продукції. Ці витрати повинні бути документально підтверджені, тому зберігайте всі чеки про покупки. В ідеалі, на цих квитанціях має бути вказано Ваше ім'я або місце проживання.

Пам'ятайте:

отримання доходів від незареєстрованої діяльності не виключає права на спільне оподаткування подружжя.

Вам не потрібно сплачувати авансові податкові платежі.

Важливо! Ви можете отримувати дохід у вигляді особисто здійснюваної діяльності в тій же мірі, що і дохід, отриманий у вигляді незареєстрованої діяльності – дохід від незареєстрованої діяльності є окремим від доходу за договорами доручення або підряду – вони не поєднуються один з одним.

Незареєстрована діяльність та ПДВ

Платники податків, які здійснюють малу діяльність, в тому числі незареєстровану, дуже часто користуються звільненням від сплати ПДВ, оскільки їхні продажі в році, що передує податковому, не перевищують 200 000 злотих.

Пам'ятайте:

що звільнення поширюється також на платників податків, які розпочинають свою діяльність протягом податкового року, якщо їх очікувана вартість продажів не перевищує суму 200 000 злотих, пропорційно до періоду їх господарської діяльності в даному році.

Якщо Ваша діяльність пов'язана з такими товарами або послугами, Ви повинні зареєструватися як активний платник ПДВ незалежно від вартості реалізації і Ви стаєте платником ПДВ, з усіма наслідками, які з цього випливають. Наприклад, Ви зобов'язані отримати номер ідентифікаційний податковий номер (NIP) і вести реєстр продажів і покупок.

Незарєєстрована діяльність та фіскальний касовий апарат

Платники податків, у яких оборот, реалізований на користь фізичних осіб, які не здійснюють підприємницької діяльності, та фермерів на фіксованій ставці, у попередньому фінансовому році не перевищив суму 20 000 злотих, не зобов'язані реєструвати продажі на фіскальному касовому апараті. Якщо Ви розпочали таку діяльність протягом попереднього року, то Ваш оборот не може перевищувати 20 000 злотих пропорційно періоду здійснення такої діяльності в попередньому податковому році.

Це правило поширюється і на незарєєстровані види діяльності.

Однак, фіскальний касовий апарат Вам знадобиться, якщо Ви продаєте товари або послуги, які підлягають обов'язковому обліку продажу на фіскальному касовому апараті.

Це, зокрема, скраплений газ, частини до двигунів внутрішнього згоряння, кузови для моторних транспортних засобів, радіо-, телевізійне та телекомунікаційне обладнання, парфуми та туалетні води, а також такі послуги: перевезення людей та їх ручної поклажі на таксі, ремонт автотранспортних засобів і мопедів, податкове консультування, що надаються стаціонарними закладами громадського харчування, у тому числі сезонними, послуги перукарень, салонів краси та косметології.

Якщо Ви продаєте такі товари або послуги, Ви повинні реєструвати свої продажі на фіскальному касовому апараті, незалежно від вашого обороту.

Контроль за незарєєстрованими видами діяльності

Той факт, що Вам не потрібно реєструвати свій бізнес в CEIDG, не означає, що Ви не будете стикатися з офіційними перевітками.

Перш за все, незарєєстрована діяльність може бути об'єктом контролю на підставі Закону про ПДВ та Податкового кодексу.

Навіть якщо незареєстрована діяльність звільняється від ПДВ (але це не обов'язково – залежить від виду діяльності), особа, яка веде таку діяльність, зобов'язана вести облік продажів. Завдяки записам, серед іншого, можна документально підтвердити правильність звільнення від сплати ПДВ. Самі записи можуть бути перевірені податковими органами.

Крім того, особа, яка здійснює незареєстровану діяльність, може бути об'єктом контролю, пов'язаного з видом та способом здійснення такої діяльності. Наприклад, при виробництві продуктів харчування можлива перевірка санітарної інспекції.

Якщо ви ведете незареєстрований бізнес, Ви зобов'язані дотримуватися законодавства про захист прав споживачів та розпорядження про захист персональних даних (RODO). При цьому контроль може здійснюватися Головою Управління з питань конкуренції та захисту прав споживачів (UOKiK) або Управління з питань захисту персональних даних (UODO). А вже в ході поточного провадження – у разі виникнення сумнівів і недостатності доказів для встановлення порушень.

Що повинен містити договір-доручення?

За **договором-доручення** особа, яка прийняла замовлення, зобов'язується за плату виконати відповідну роботу за дорученням замовника.

Замовник – це фізична або юридична особа, яка доручає виконання зазначеної діяльності.

Виконавець – це фізична або юридична особа, яка виконує послугу.

Однак на практиці договір-доручення також називають договором про надання послуг – положення про доручення застосовуються і до договорів про надання послуг.

Договори на виконання робіт та надання послуг використовуються для виконання завдань, які передбачають **повторювані дії**, такі як прибирання приміщень, розповсюдження листівок, читання лекцій, переклад текстів, ремонт, проведення монтажних робіт, прибирання, догляд за рослинами, стрижка газону, збирання фруктів.

Пам'ятайте:

що виконавець зобов'язаний діяти добросовісно та проявляти належну обачність при виконанні дорученої йому діяльності.

На відміну від трудового договору, у випадку з договором – доручення неможливо наступне:

- широке підпорядкування особи, яка виконує роботу;
- детальна організація роботи керівником, зокрема, визначення часу та місця роботи;
- виконання завдань відповідно до інструкцій та поточних наказів.

Якщо Ви даєте доручення, ви можете його припинити в будь-який момент. Однак, Ви повинні відшкодувати виконавцю витрати, які він поніс для того, щоб виконати його належним чином. У разі оплачуваного доручення Ви повинні виплатити виконавцю частину винагороди, що відповідає його/її роботі на сьогоднішній день. Якщо звільнення відбулося без поважних причин, то Ви також повинні відшкодувати завдані збитки.

Виконавець може покласти виконання доручення **на третю особу** лише в тому випадку, якщо така можливість впливає з договору або зі звичаю чи якщо він примушений до цього обставинами. Варто прописати цей елемент у контракті.

Основними елементами договору-доручення (або договору про надання послуг) є:

- ідентифікація сторін: замовника та виконавця;
- якщо Ви є фізичною особою, необхідно вказати: ім'я та прізвище, адресу проживання, номер PESEL, номер документа, що посвідчує особу (ідентифікаційний код, паспорт);
- якщо Ви підприємець, необхідно вказати ПІБ, назву компанії, адресу, PESEL, номер документа, що посвідчує особу, NIP, REGON; слід додати роздруківку з CEIDG (Центральний реєстр та інформація про підприємницьку діяльність);
- якщо Ви є комерційною компанією, необхідно вказати назву компанії, її місцезнаходження та адресу, найменування суду, в якому зберігається документація компанії, та номер, під яким компанія внесена до реєстру, розмір статутного капіталу та особу або осіб, уповноважених представляти компанію, а також додати роздруківку з веб-сайту Національного судового реєстру;
- дата укладення договору;
- конкретизація предмета договору – вид послуги, що надається;
- зобов'язання підрядника сумлінно виконувати зобов'язання, визначені в договорі;
- визначення строку дії договору;
- визначення винагороди.

За бажанням у договорі можна вказати: необхідну кваліфікацію, місце виконання доручення, питання передачі авторських прав, договірні санкції за неналежне або несвоєчасне виконання договору.

Що повинен містити договір-підряду на виконання певних робіт?

За договором-підряду замовник доручає підрядникові за плату виконати певну роботу.

Замовник (роботодавець) – це фізична або юридична особа, яка замовляє виконання робіт.

Виконавець робіт (працівник) – це фізична або юридична особа, яка повинна підготувати роботу.

Характерною особливістю договору на виконання роботи є те, що він має призвести до **конкретного, індивідуалізованого результату**. Результат може бути **матеріальним** (наприклад, меблі) або **нематеріальним** (наприклад, веб-сайт).

Пам'ятайте:

що договір на виконання роботи не передбачає виконання повторюваних дій, таких як, наприклад, збирання коробок – результат договору на виконання роботи повинен заздалегідь, бути визначеним і мати самостійне існування.

Виконання роботи найчастіше передбачає створення нової речі (наприклад, столу) або зміну існуючої речі (наприклад, редизайн веб-сайту).

Договір-підряду на виконання роботи найчастіше є разовим договором, оскільки сторони домовляються про виконання конкретної роботи (наприклад, написання картини), а не про надання послуги (наприклад, розпис кімнати).

Основні елементи договору-підряду включають в себе:

- ідентифікація сторін: замовника та виконавця;
- якщо Ви є фізичною особою, необхідно вказати: ім'я та прізвище, адресу проживання, номер PESEL, номер документа, що посвідчує особу (ID-картка, паспорт);
- якщо ви підприємець, необхідно вказати: ім'я та прізвище, назву компанії, адресу проживання, PESEL, номер документа, що посвідчує особу, NIP, REGON; слід додати роздруківку з CEIDG;
- якщо Ви є комерційною компанією, необхідно вказати: назву компанії, її місцезнаходження та адресу, суд, в якому зберігається документація компанії, та номер, під яким компанія внесена до реєстру, розмір статутного капіталу та особу або осіб, які мають право представляти компанію, а також додати роздруківку з веб-сайту Національного судового реєстру;
- дата укладення договору;
- визначення предмета договору;
- уточнення термінів виконання робіт;
- визначення розміру винагороди.

Ви можете визначити розмір винагороди за роботу:

- на підставі відомості запланованих робіт та очікуваних витрат (кошторисної винагороди);
- одноразовою сумою (зазначення конкретної суми за виконання робіт, виходячи з кошторисної вартості робіт);
- шляхом зазначення інших підстав для його визначення.

Доцільно зазначити в договорі правила приймання-передачі робіт, наприклад:

- спосіб вираження прийняття підготовленого кінцевого результату;
- порядок заявлення заперечень клієнтом;
- вплив застережень на виплату винагороди.

Також можна вказати: необхідну кваліфікацію, питання передачі авторських прав, договірні штрафні санкції за неналежне або несвоєчасне виконання договору.

Коли про трудовий договір потрібно повідомляти в ZUS?

Особа, з якою Ви укладаєте договір на виконання конкретної роботи, не підлягає – за деякими винятками – соціальному страхуванню та медичному страхуванню.

З 1 січня 2021 року платник внесків або фізична особа, яка доручає виконання робіт, зобов'язана повідомити установу соціального страхування (ZUS) про укладення будь-якого договору на виконання робіт протягом семи днів з дня укладення договору.

Якщо Ви є суб'єктом господарювання або організаційною одиницею (наприклад, асоціацією, фондом, господарським товариством) і не є платником страхових внесків (Ви не зобов'язані реєструватися в органі соціального страхування як платник страхових внесків, оскільки не повідомляєте про хоча б одну застраховану особу на соціальне страхування), Ви не зобов'язані інформувати орган соціального страхування про будь-які укладені договори на виконання робіт.

Важливо! Якщо Ви є фізичною особою і уклали договір на виконання певної роботи, Ви повинні повідомити про це в ZUS, незалежно від того, чи зареєстровані Ви в ZUS як платник внесків, чи ні.

Обов'язок повідомляти про договір-підрядку в ZUS не поширюється на договори-підрядку, які:

- ви укладаєте з власним працівником;
- будуть виконуватися для власного роботодавця, але укладені з іншим суб'єктом господарювання;
- ви укладаєте з самозайнятою особою на виконання нею послуг, що належать до сфери її підприємницької діяльності.

Про укладення договору повідомляється на бланку RUD (повідомлення про договір на виконання робіт), який можна подати через Платформу електронних послуг (PUE) ZUS.

Коли застосовувати мінімальну погодинну ставку?

Мінімальна погодинна ставка застосовується до договорів-доручення та договорів-підряду про надання послуг, до яких застосовуються положення про доручення.

Обов'язок сплачувати мінімальну погодинну ставку поширюється як на підприємця, так і на іншу організаційну одиницю, наприклад, на орган влади. Мінімальна погодинна ставка не застосовується у договорах, укладених між фізичними особами, які не здійснюють господарську діяльність.

Підприємець – це фізична, юридична особа або організаційна одиниця, що не є юридичною особою, якій окремим актом надано правоздатність, яка здійснює організовану, систематичну, на власний ризик та від свого імені господарську діяльність, спрямовану на отримання прибутку.

Учасниками цивільного товариства вважаються також підприємці, в межах виконуваної ними діяльності.

Сторонам не обов'язково вказувати в договорі винагороду в погодинному розмірі. Розмір винагороди може бути визначений вільно, наприклад, у місячному розмірі. При цьому, оплата праці – за годину виконаної роботи – не може бути меншою за гарантований розмір мінімальної погодинної ставки, встановленої у відповідному році.

Тому замовник і виконавець повинні узгодити в договорі кількість годин для виконання завдання або надання послуг. За відсутності такої домовленості виконавець повинен надати в письмовій, електронній або документальній формі (наприклад, електронною поштою) інформацію про кількість годин виконання завдання або надання послуг.

Пам'ятайте:

мінімальна погодинна ставка застосовується також до договорів, укладених в усній формі. У цьому випадку замовник повинен підтвердити виконавцю домовленості щодо способу підтвердження кількості годин до початку виконання завдання або надання послуги.

Хто отримує мінімальну ставку за договором доручення?

Фізичні особи, які приймають комісійну винагороду або надають послугу, гарантовано отримують погодинну мінімальну заробітну плату:

- не проводять господарську діяльність;
- здійснюють господарську діяльність, зареєстровану в Польщі або в країні, яка не є членом Європейського Союзу або Європейського економічного простору, не працевлаштовують працівників або не укладають договорів з підрядниками.

Гарантія мінімальної заробітної плати за цивільно-правовими договорами, як і винагорода за працю, підлягає особливому захисту. Це означає, що:

- оплата повинна здійснюватися грошовими коштами та з регулярною періодичністю (у випадку договорів, укладених на строк більше 1 місяця – не рідше 1 разу на місяць);
- виконавець не може відмовитися від свого права на цю винагороду або передати його іншій особі;
- винагорода захищена від примусового стягнення.

Яка мінімальна заробітна плата за годину?

Розмір мінімальної погодинної ставки змінюється щороку і оголошується або в повідомленні Прем'єр-міністра, або в постанові Ради Міністрів.

Мінімальна погодинна ставка – це сума, на яку має право виконавець за кожну годину виконання завдання або надання послуг. Ця сума підлягає оподаткуванню та внескам за загальними правилами, а також можливим відрахуванням та примусовому стягненню.

Якщо кілька осіб виконують роботу або надають послугу спільно, кожна з цих осіб має право на винагороду, встановлену в розмірі мінімальної погодинної ставки.

Важливо! Якщо Ви, як підприємець або діючи від імені підприємця чи іншої організаційної одиниці, виплачуєте особі, яка приймає комісійні або надає послуги, винагороду за кожну годину, яка є нижчою за мінімальну погодинну ставку, вам загрожує штраф у розмірі від 1 000 до 30 000 злотих.

Як підтвердити кількість годин за договором – доручення?

При укладенні договору-доручення або договору про надання послуги слід вказати в договорі спосіб підтвердження кількості годин виконання доручення або надання послуги.

Якщо договором це не визначено, особа, яка приймає замовлення або надає послугу, зобов'язана подати в письмовій, електронній або документальній формі (наприклад, в електронному листі) інформацію про кількість годин виконання замовлення або надання послуги, до дати, що передує кінцевому строку виплати винагороди. Кількість годин може бути повідомлена виконавцем разом з рахунком або зазначена в рахунку-фактурі.

Як підприємець, для якого виконується доручення або надаються послуги, Ви зобов'язані зберігати протягом 3 років з дня настання строку виплати винагороди:

- документи, що вказують спосіб підтвердження кількості годин виконання доручення або надання послуг;
- документи, що підтверджують кількість годин виконання завдання або надання послуг.

Коли не потрібно застосовувати мінімальну погодинну ставку?

Мінімальна погодинна ставка не застосовується до договорів, в яких місце і час виконання замовлення або надання послуг визначаються особою, яка приймає замовлення або надає послуги, і вона має право лише на комісійну винагороду, тобто винагороду, залежну від результату:

- результати, досягнуті виконавцем або постачальником послуг;
- діяльність підприємця або іншої організаційної одиниці, для якої виконується доручення або надаються послуги.

До результатів, від яких може залежати комісійна винагорода, відносяться, наприклад: кількість укладених договорів, вартість укладених договорів, обсяг продажів, товарообіг, отримані замовлення, надані послуги або отримана дебіторська заборгованість.

Мінімальна ставка також не застосовується у випадку договорів про надання послуг з догляду, наприклад, укладених в рамках управління дитячим будинком сімейного типу, договорів, що стосуються догляду за дитиною в прийомній сім'ї або догляду за групою осіб під час екскурсій, що тривають більше одного дня.

Чи потрібно проходити медичні огляди та інструктажі з охорони праці?

Законодавством прямо не передбачено, що Ви повинні направляти на обов'язковий медичний огляд особу, яку Ви наймаєте на роботу за договором-доручення або договором послуг, або з якою Ви працюєте за договором на виконання певної роботи.

Пам'ятайте:

як роботодавець, Ви зобов'язані забезпечити безпечні та гігієнічні умови праці також фізичним особам, які виконують роботу на умовах, не передбачених трудовим договором, на робочому місці або в іншому місці, визначеному роботодавцем, а також самозайнятим особам на робочому місці або в іншому місці, визначеному роботодавцем.

Законодавство нічого не говорить про те, яким чином цей обов'язок має бути реалізований.

Забезпечення безпечних та гігієнічних умов праці може передбачати проведення відповідного навчання з питань охорони здоров'я та безпеки праці або ознайомлення з оцінкою професійних ризиків, пов'язаних з роботою на конкретному робочому місці.

Ви можете вимагати від особи, з якою укладаєте цивільно-правовий договір, проходження медичного огляду або проходження навчання з питань охорони праці, якщо вид виконуваної роботи або ступінь небезпеки, пов'язаної з умовами чи процесом праці, настільки значні, що доцільно, щоб до виконання такої роботи або перебування в таких умовах навіть на разовій основі допускалися лише особи, які мають добрий стан здоров'я і пройшли навчання з питань охорони праці. Після цього особа повинна пройти навчання та медичний огляд. Це стосується, наприклад, робіт на висоті.

Пам'ятайте:

що особи, які виконують роботу на інших підставах, крім трудового договору, на робочому місці або у визначеному роботодавцем місці, зобов'язані дотримуватися норм і правил з охорони праці нарівні з працівниками – в обсязі, визначеному роботодавцем.

У договорі між сторонами угоди можуть бути конкретизовані всі питання охорони праці та техніки безпеки.

Важливо! Якщо обов'язок щодо забезпечення безпечних і гігієнічних умов праці не виконується належним чином, відповідальною стороною буде роботодавець.

Що таке господарська діяльність для цілей оподаткування податком на доходи фізичних осіб?

У законодавстві, що регулює підприємницьку діяльність, існують різні визначення господарської діяльності. При веденні бізнесу важливо враховувати, чи є та чи інша діяльність бізнесом у розумінні відповідного законодавства.

Які існують форми оподаткування бізнесу для фізичних осіб?

Ви будете сплачувати ПДФО за правилами, встановленими для підприємців, якщо:

- Ви є фізичною особою-підприємцем;
- Ви є учасником таких товариств: товариство, що розвивається, повне товариство фізичних осіб, повне товариство, учасниками якого є особи, які не є фізичними особами, за умови подання відомостей про платників податку на прибуток підприємств та про платників податку на доходи фізичних осіб, які мають безпосередньо або через осіб, які не є платниками податку на прибуток, право на участь у прибутках товариства, спільноти.

При започаткуванні бізнесу, а також під час його ведення, у Вас виникне питання, яка форма оподаткування доходів є найкращою для Вас.

Ви можете обрати одну з трьох форм оподаткування прибутку для свого бізнесу:

- Базова ставка за загальними правилами, відповідно до шкали оподаткування (ставка податку 12% та 32%);
- Лінійний податок (інша назва- єдиний податок; 19%);
- Спрощена система (податок нараховується за фіксованою ставкою).

Важливо! Четвертою формою оподаткування є податкова картка, однак з 2022 року нею можуть користуватися лише ті платники податків, які оподатковувалися за цією формою до 2022 року.

Не можуть скористатися податковою картою підприємці, які започатковують бізнес або планують змінити форму оподаткування.

Податкова шкала є основною формою оподаткування доходів суб'єктів господарювання. Це означає, що Ви будете оподатковуватися за загальними правилами, якщо не оберете іншу форму оподаткування.

Вибір **фіксованого податку на зареєстрований дохід** не завжди буде можливим:

окремі види діяльності виключені з-під оподаткування фіксованим податком, наприклад, діяльність аптек, пунктів обміну валют або торгівля автозапчастинами
встановлено обмеження щодо вибору паушального податку для осіб, які є учасниками товариств - він може бути застосований лише учасниками простого товариства та повного товариства, за умови, що всі учасники даного товариства обирають фіксований податок як форму оподаткування. При застосуванні шкали оподаткування та єдиного податку об'єктом оподаткування є дохід, а при застосуванні фіксованого податку на доходи фізичних осіб об'єктом оподаткування є виручка.

Для того, щоб зробити оптимальний вибір форми оподаткування підприємницької діяльності, необхідно знати, що таке **доходи, валові витрати, прибуток і збиток**.

Які відмінності між формами оподаткування?

Ознайомтеся з основними відмінностями між чотирма способами оподаткування фізичних осіб-підприємців.

	Загальні правила (шкала оподаткування)	Лінійний податок (Єдиний податок)	Фіксований податок на зареєстрований дохід
Хто може використувати ФОП	будь-яка фізична особа, яка здійснює господарську діяльність	будь-яка фізична особа, яка здійснює господарську діяльність	будь-яка фізична особа, яка має дохід від несільськогосподарської підприємницької діяльності
Хто може подавати заявку – товариства	Учасники наступних товариств: повне товариство, фізична особа або повне товариство, що обрало єдиний податок, командитне товариство, просте товариство	Учасники наступних товариств: повне товариство, фізична особа або повне товариство, що обрало єдиний податок, командитне товариство, просте товариство	Учасники повного товариства та простого товариства, учасниками якого є тільки фізичні особи

	Загальні правила (шкала оподаткування)	Лінійний податок (Єдиний податок)	Фиксований податок на зареєстрований дохід
Види діяльності	будь-яка господарська діяльність	будь-яка господарська діяльність	будь-яка діяльність, за винятком визначених видів діяльності, які не можуть оподатковуватися за фіксованою ставкою
Ліміт доходу	без обмежень	без обмежень	до 2 млн. євро: – індивідуально, – спільно в межах цивільного або повного товариства
Розрахунок витрат, що відносяться на валові витрати	так	так	ні
Що підлягає оподаткуванню	дохід	дохід	прибуток
Ставка податку	12% або 32%	19%	від 2% або 17%
Хто визначає податок	платник податків	платник податків	платник податків
Розрахунки за іншими доходами	так	ні	ні
Основні переваги	можливість оподаткування доходів з різних джерел (але не всіх) в одній декларації, – багато податкових пільг	постійна ставка податку – без прогресії	простий спосіб визначення бази оподаткування – спрощений облік
Основні недоліки	32% ставка при перевищенні доходу 120 000	відсутність багатьох пільг	звільнення окремих видів діяльності від застосування

На що звернути увагу при виборі форми оподаткування?

Перш ніж обирати форму оподаткування, подумайте, скільки витрат на ведення бізнесу ви будете нести.

Якщо такі витрати, наприклад, пов'язані з придбанням товарів, послуг чи обладнання, будуть суттєвими, подумайте, чи не варто обрати форму оподаткування, яка не дозволяє відносити витрати до складу валових. Може виявитися, що при виборі одноразового податку на зареєстрований дохід, незважаючи на більш вигідну ставку податку, ви будете платити більші податки, ніж якби вибрали фіксований податок або оподаткування на загальних підставах. Це буде пов'язано з неможливістю врахування витрат, що відносяться на валові витрати.

Скільки коштує внесок на охорону здоров'я?

Починаючи з 2022 року, розмір вашого внеску на охорону здоров'я залежить від обраної вами форми оподаткування та розміру вашого доходу.

Якщо Ви сплачуєте податок на прибуток **за загальними правилами** (за податковою шкалою), то внесок на медичне страхування становить **9%** від бази сплати внеску (доходу від підприємницької діяльності).

Якщо Ви сплачуєте податок на доходи фізичних осіб у вигляді **єдиного податку** (19%), то сплачуватимете внесок на охорону здоров'я у розмірі **4,9%** від бази нарахування внеску (доходу від підприємницької діяльності).

Важливо! Якщо ви розраховуєтесь на загальних підставах (за шкалою оподаткування) або на основі єдиного внеску, і ваш дохід в даному місяці нижче мінімальної заробітної плати, що діє в даному році, то розмір внеску на охорону здоров'я в цьому місяці складе 9% від мінімальної заробітної плати.

Мінімальна заробітна плата у 2022 році становить 3010 злотих брутто. Це означає, що мінімальний внесок на охорону здоров'я у 2022 році становитиме 270,90 злотих.

Якщо Ви сплачуєте прибутковий податок **за фіксованою ставкою від зареєстрованого доходу**, Ваш щомісячний внесок на охорону здоров'я становитиме 9% від бази оподаткування за фіксованою ставкою. У 2022 році це буде приблизно від 380 до 950 злотих, залежно від вашого доходу.

Якщо Ви є платником податкової картки, то базою для Вашого внеску на медичне страхування буде мінімальна заробітна плата, що діє в даному році, а внесок на охорону здоров'я в 2022 році становитиме 270,90 злотих на місяць.

Хто може зареєструвати фірму в Польщі?

Зареєструвати можна:

- одноособову підприємницьку діяльність – тобто підприємницька діяльність однієї фізичної особи – **та зареєструвати її в CEIDG (Центральний Реєстр Підприємницької Діяльності);**
- товариство чи компанію з капіталом, у тому числі повне товариство та товариство – **та зареєструвати їх в KRS (Національний Судовий Реєстр).**

Відповідно до Закону „Про допомогу громадянам України у зв’язку зі збройним конфліктом на території цієї держави” від 12 березня 2022 року під терміном „громадянин України” розуміється також чоловік (дружина) громадянина України, який не має громадянства України, за умов його перебування на території Республіки Польща та прибуття з території України в наслідок бойових дій, що ведуться на території цієї держави.

Пам'ятайте:

чоловік/дружина громадянина України, при прибутті до Польщі з України у зв’язку з військовими діями, що ведуться на території цієї країни, може відкрити бізнес у Польщі на тих же умовах, що й громадянин України.

В якій формі можна вести бізнес в Польщі?

У Польщі Ви можете вести бізнес у різних формах:

- індивідуальна підприємницька діяльність (одноособовою підприємницьку діяльність або підприємницька діяльність фізичної особи);
- партнерство;
- капітальне товариство.

Індивідуальна діяльність (підприємницька діяльність фізичної особи) є найпростішою формою ведення підприємницької діяльності:

- Ви можете зареєструватися онлайн, реєстрація безкоштовна;
- не вимагає капіталу для старту;
- підприємець є платником податків з доходів фізичних осіб і може обрати ту форму оподаткування, яка йому найбільше підходить;
- підприємець не повинен бути платником податків на додану вартість, якщо його доходи є нижчими від певного рівня та він реалізує лише товари та послуги, звільнені від сплати ПДВ;
- у більшості випадків – для доходів, що не перевищують 2 мільйонів євро – буде достатньо спрощений облік або запис;
- підприємець відповідає за зобов’язаннями підприємства **всім своїм майном;**
- підприємець має право представляти виключно свій бізнес.

Компанії займаються більш складною діяльністю. Процес створення компанії набагато більш формалізований. Акціонери повинні підписати договір певної форми. За реєстрацію компанії потрібно заплатити, а представництво справ компанії та майнова відповідальність залежать від типу компанії. Найчастіше необхідно внести статутний капітал.

Які існують обмеження у виборі організаційно-правової форми?

Деякі види бізнесу вимагають реєстрації у визначеній юридичній формі або передбачають цю форму для людей із визначеними компетенціями.

Для деяких видів діяльності закон не передбачає реєстрації в CEIDG (Центральний Реєстр Підприємницької Діяльності) – підприємець **повинен за-реєструвати компанію в KRS (Національний Судовий Реєстр)**. Це стосується вирощування деяких культур, страхової та перестрахової діяльності, діяльності у сфері: пожежної охорони, профспілок, спортивних клубів.

У свою чергу, партнерами в товаристві можуть бути **лише представники** вільних професій: адвокати, фармацевти, архітектори, інженери-будівельники, державні аудитори, страхові брокери, податкові радники, брокери з цінних паперів, інвестиційні радники, бухгалтери, лікарі, стоматологи, ветеринари, нотаріуси, медсестри, акушери, юристи, патентні повірені, оцінювачі майна та присяжні перекладачі.

У виняткових випадках тип компанії, яка повинна бути зареєстрована для здійснення певної діяльності, визначається законом. Особливо це стосується фінансового сектору.

Якщо Ви не знаєте, чи існують додаткові вимоги до обраного Вами виду діяльності, перевірте це в пошуковій системі коду PKD (Польська Класифікація Діяльності).

Що потрібно для реєстрації одноособової підприємницької діяльності в CEIDG?

Ви можете зареєструвати приватне підприємство в CEIDG:

- онлайн, **на порталі Biznes.gov.pl**, якщо у Вас є довірений профіль (profil zaufany), або
- традиційно – **в будь-якій гміні**.

Реєстрація компанії може тривати до 30 днів. Однак зазвичай на весь процес потрібно близько 7 днів.

Якщо Ви хочете зареєструвати свою компанію онлайн, спочатку створіть обліковий запис підприємця на порталі Biznes.gov.pl, який надасть Вам легкий доступ до даних вашої компанії.

Ви можете підписати онлайн-заявку за допомогою **довіреного профілю** або кваліфікованого підпису. Вам також знадобиться довірений профіль, щоб обробити Ваш запис у реєстрі CEIDG онлайн (наприклад, щоб внести до нього будь-які зміни).

Реєстрація компанії в CEIDG безкоштовна. Реєстр не стягує жодної комісії. Ви не платите ні за подачу заявки на реєстрацію компанії, ні за отримання запису в CEIDG, ні згодом за внесення змін до цього запису.

Якщо Ви приїхали до Польщі **до 24 лютого 2022 року** і маєте посвідку на проживання, яка дає право відкрити бізнес у Польщі, пред'явіть документ, що підтверджує це право, під час реєстрації в CEIDG.

Якщо Ви реєструєте бізнес в Інтернеті, будь ласка, додайте скан вказаного документа.

Якщо Ви є **громадянином України**, та приїхали до Польщі після **24 лютого 2022 року** і хочете зареєструвати свою компанію в CEIDG, Вам не потрібно додавати документи, які підтверджують законність Вашого перебування під час онлайн-реєстрації.

Якщо Ви є **чоловіком або дружиною громадянина України**, не маєте громадянства України, та приїхали до Польщі після **24 лютого 2022 року** і бажаєте зареєструвати свою компанію в CEIDG, під час реєстрації пред'явіть документ, **який підтверджуватиме дату в'їзду до Польщі** (таким документом може бути паспорт – сторона зі штампом) та пред'явіть свідоцтво про шлюб разом з його перекладом.

Якщо Ви реєструєте компанію онлайн, додайте до заяви:

- скан сторінки паспорта з фото;
- скан сторінки паспорта зі штампом.

Чоловік/дружина громадянина України, який не має українського громадянства, який приїхав до Польщі після 24 лютого 2022 року та реєструє компанію в CEIDG онлайн, повинен додати до заяви:

- скан сторінки паспорта з фото;
- скан сторінки паспорта зі штампом;
- скан свідоцтва про шлюб з перекладом.

Коли діяльність буде видалена з CEIDG?

Ваша компанія буде видалена з CEIDG, коли Ваше перебування в Польщі перестане бути законним.

Така ситуація може мати місце, зокрема:

- через 18 місяців з 24 лютого 2022 року, тобто після 23 серпня 2023 року;
- після закінчення терміну дії продовжених посвідок на проживання;
- якщо **протягом 18 місяців** – з 24 лютого 2022 року Ви залишите територію Польщі на термін більше **1 місяця**.

Важливо! Якщо Ви легально в'їхали до Польщі з території України після 24 лютого 2022 року, Ви можете подати заяву на отримання посвідки на тимчасове проживання. Зробіть це через 9 місяців від дати в'їзду та не пізніше 23 серпня 2023 року.

Дозвіл на тимчасове проживання видається на **3 роки**.

Що потрібно для реєстрації компанії в KRS?

Ви можете зареєструвати повне товариство, товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, просте акціонерне товариство та акціонерне товариство в Національному Судовому Реєстрі.

Реєстрація відбувається онлайн:

- в системі S24 або
- через Портал судових реєстрів – PRS.

Реєстрація компанії вимагає створення облікового запису в обраній системі та його підтвердження за допомогою **довіреного профілю** або **кваліфікованого підпису**.

Пам'ятайте:

компанія також може бути зареєстрована адвокатом від вашого імені. Якщо Ви бажаєте зареєструвати повне товариство чи товариство і маєте дозвіл на проживання, який дає Вам право на легальне перебування в Польщі, то під час реєстрації Ви повинні пред'явити документ, який підтверджує, що Ваш дозвіл на проживання дає Вам право заснувати таку компанію. Наприклад, у випадку з посвідкою на постійне проживання, це буде карта постійного проживання.

Де платити податки громадянам України?

Необмежена податкова відповідальність

Громадяни України, якщо вони проживають на території Республіки Польща, підлягають обов'язку оподаткування всіх своїх доходів (приходів), незалежно від місця їх джерела,

Це так звана необмежена податкова відповідальність.

За загальним правилом особа, яка проживає в Польщі – це фізична особа, яка:

- має в Польщі центр особистих чи економічних інтересів (центр життєвих інтересів) або
- перебуває на території Польщі більше 183 днів у податковому році.

Однак у разі:

- громадян України, які прибули на територію Польщі з території України у зв'язку з бойовими діями, що ведуться на території цієї держави;
- Громадян України, які мають Карту поляка, які приїхали на територію Польщі з найближчими родинами через ці бойові дії;
- подружжя громадян України, які не мають громадянства України, за умови, що вони прибули на територію Польщі з території України у зв'язку з бойовими діями, що ведуться на території цієї держави,

умови наявності центру особистих чи економічних інтересів (центру життєвих інтересів) на території Польщі вважатиметься виконаною **на підставі письмової декларації** особи.

Якщо громадянин України подає роботодавцю чи іншому платнику декларацію про переведення до Польщі центру особистих чи економічних інтересів (центру життєвих інтересів) то з першого дня прибуття до Польщі він буде вважатися польським податковим резидентом та його дохід від трудового договору, договору доручення, контрактів на конкретну роботу чи підприємницьку діяльність, оподатковуватиметься в Польщі. Це в свою чергу означає, що з першого дня перебування на території Республіки Польща громадянин України вважатиметься польським податковим резидентом і зможе користуватися правилами оподаткування, пільгами та звільненням від сплати податків на тих самих умовах, як і інші податкові резиденти Польщі.

Після закінчення податкового року громадяни України, які мають податкову резиденцію в Польщі, подають податкову декларацію до податкової служби за місцем їх проживання.

Податкові розрахунки здійснюються з використанням відповідного методу уникнення подвійного оподаткування.

Обмежена податкова відповідальність

Громадянам України, якщо вони не мають місця проживання на території Республіки Польща, оподаткуванню підлягають лише доходи (виручка), отримані на території Республіки Польща.

Це так звана обмежена податкова відповідальність.

Доходом (приходом), отриманим у Польщі платниками податків, які мають обмежені податкові зобов'язання, є, зокрема, дохід (виручка) від:

- роботи, яка виконується в Польщі на основі контракту, трудових відносин, надомної роботи та кооперативних трудових відносин, незалежно від місця виплати зарплати;
- діяльності, яка виконується особисто на території Польщі, незалежно від місця виплати зарплати;
- господарської діяльності, яка ведеться на території Польщі, в тому числі через іноземні установи, які знаходяться на території Польщі.

Гаряча лінія – реєстрація компанії

Якщо у Вас виникли запитання щодо **реєстрації приватного підприємця в CEIDG**, скористайтеся телефоном підтримки за номером **801 055 088** або **22 765 67 32**.

Якщо Вам потрібна додаткова **інформація про онлайн-реєстрацію товариств з обмеженою відповідальністю та товариств**, надсилайте заявки на s24@gdansk.sa.gov.pl або за номером телефону: **(71) 748 96 00**. Після вибору номера телефону виберіть „4” (Електронний доступ до реєстраційних судів).

Якщо у Вас виникли питання щодо страхування, звертайтеся до колцентру ZUS за телефоном **22 560 16 00** (вартість підключення згідно з договором клієнта з оператором зв'язку) та за:

- електронна пошта: cot@zus.pl
- Skype: [zus_centrum_obslugi_tel](https://www.skype.com/join/ztus_centrum_obslugi_tel)

Якщо у Вас є сумніви щодо сплати податків у Польщі, зверніться до Державної податкової служби за такими номерами телефонів:

- **22 330 03 30** (з моб.)
- **801 055 055** (зі стаціонарного)
- **+48 22 330 03 30** (з-за кордону)

Довідковий центр Biznes.gov.pl також до Ваших послуг.

